

SÈRIE 2

Cal tenir en compte que un solucionari no esgota totes les respostes correctes. Aquest document és una pauta de correcció.

EXERCICI 1

NIT ESTELADA, DE VICENT VAN GOGH [5 punts].

a) Fitxa o esquema de comentari [1 punt].

- Existència dels quatre blocs, encara que no estiguin explicitats com a tals: fitxa tècnica (no cal desenvolupar-la, només detallar-la), context històric, anàlisi formal i estilística i interpretació conceptual.

[0,50 punts]

- En funció del grau de detall (valorar que l'articulació sigui lògica i no tan sols memorística).

[0,50 punts]

b) Desenvolupa l'esquema anterior en l'obra *Nit estelada*, de Vicent Van Gogh [4 punts].

Datació: 1889 [s'admet finals del segle XIX, darrer quart del segle XIX].

[0,20 punts]

Context històric i cultural:

- Situació política: Triple aliança de Bismarck i guerres colonials. A Espanya, regnat d'Alfons XII i regència de Maria Cristina. Independència de Cuba i pèrdua de les colònies espanyoles.
- Desenvolupament de la industrialització o Segona Revolució Industrial a partir de noves fonts d'energia, motors i formes d'organització del treball. Extensió del capitalisme i sorgiment de les ideologies obreres anticapitalistes: anarquisme, marxisme, la Segona Internacional.
- Auge de l'alta burgesia industrial i financera. Del positivisme a Nietzsche en la història del pensament. La cultura del lleure burgès. La bohèmia com a contrapunt cultural.

- París centre artístic en detriment de Roma. Trencament amb l'Acadèmia i noves solucions. Els -ismes.
- El moment de l'impressionisme i postimpressionisme. Influència de la fotografia i el japonisme. El contacte amb les cultures dites "primitives".
- Biografia, formació i personalitat de Vicent Van Gogh.

[4 ítems correctes: 0,80 punts]

Lectura formal i anàlisi estilística [2 punts]

Característiques formals:

- Oli sobre tela. Pinzellada ampla, empastada, gruixuda, vigorosa; es tracta d'un tret molt característic de l'autor.
- Composició oberta. En els dos terços superiors de l'obra es representa el cel amb formes circulars, ondulants i espirals, que representen els estels i la lluna. El terç inferior correspon a la terra: un poble petit de formes esquemàtiques davant de muntanyes. Un xiprer, retallat en primer pla, i el campanar uneixen els dos entorns.
- Construcció de la profunditat per plans perpendiculars, formes planes i esquemàtiques retallades unes damunt les altres per la gruixuda línia del contorn.
- Predomini del color sobre la línia. Domini dels colors obscurs (del blau, principalment). El color no es correspon amb la realitat. Llum irreal amb un fort contrast entre zones fosques i clares.

Antecedents i influències:

- Admiració cap a la figura, la pinzellada i el color de Delacroix.
- Influència de l'impressionisme en la pinzellada solta, la teoria del color, els colors i les formes planes... També de les estampes japoneses.
- Repercussió en molts moviments i artistes de la modernitat: Vlaminck, Matisse...

[7 ítems correctes: 1,75 punts]

Estil: Postimpressionisme.

[0,25 punts]

Interpretació conceptual: Tema i significats [1 punt]

Interpretació personal i emocional del paisatge.

Representa el paisatge de la Provença, però esdevé un recurs per explicar la seva percepció del món i el seu conflicte intern.

Relació amb una de les cartes enviades al seu germà mentre es trobava ingressat al sanatori mental de Saint-Rémy. Passat religiós del pintor i referències en el paisatge de la seva recerca de redempció espiritual. Associacions d'elements del paisatge amb la vida, la mort, la resurrecció.

Disposició dels estels en funció de la constel·lació Àries.

[4 ítems: 1 punt]

EXERCICI 2

NIT DE LLUNA, DE LEANDRE CRISTÒFOL [5 punts].

a) Fitxa o esquema de comentari [1 punt].

- Existència dels quatre blocs, encara que no estiguin explicitats com a tals: fitxa tècnica (no cal desenvolupar-la, només detallar-la), context històric, anàlisi formal i estilística i interpretació conceptual.

[0,50 punts]

- En funció del grau de detall (valorar que l'articulació sigui lògica i no tan sols memorística).

[0,50 punts]

b) Desenvolupa l'esquema anterior en el comentari de *Nit de lluna*, de Leandre Cristòfol [4 punts].

Datació: 1935. S'admet: segon quart del segle XX, segon terç del segle XX, primera meitat del segle XX.

[0.20 punts]

Context històric i cultural:

- Els Estats Units esdevenen una potència politicomilitar (els feliços 20, *crack* del 29, recuperació econòmica).
- Europa: període de les grans guerres (1914-1918 i 1939-1945).
- Període de nazisme, feixisme, stalinisme.
- Espanya: alçament contra la II República i Guerra civil.
- Avantguardes històriques, caracteritzades per la seva voluntat de ruptura.
- Lluita per la llibertat creativa i la renovació constat.
- Funcionalisme arquitectònic.
- Exili d'artistes i intel·lectuals europeus als Estats Units d'Amèrica (Gropius...)
- Primeres avantguardes artístiques.

- París continua com a centre de la creació artística occidental. Una ciutat coneguda per l'escultor lleidatà.

[4 ítems correctes: 0,80 punts]

Lectura formal i anàlisi estilística [2 punts]

Característiques tècniques i formals

- Escultura exempta de fusta, de petites dimensions.
- Assemblatge per la unió de diversos objectes i materials.
- Original al Museu d'Art Jaume Morera de Lleida i rèplica al MNAC.
- Obra simbòlica, no figurativa, no narrativa. Explicar-ho.
- Formada per tres elements: un ou de sargir mitges, un fus de filar i la peanya de secció circular. Combinació del color natural de la fusta i de la fusta pintada. Superfície llisa i polida, sense textures visibles. Predomini de les formes arrodonides.
- Una certa tensió dinàmica derivada de la forma i de la posició del fus.
- Atemporalitat. Ingravidesa. Cerca d'eternitat.

Influències i fortuna:

- Influència del *ready-made* (Duchamp i el dadaisme) i del surrealisme francès.
- Repercussió en els moviments de la segona avantguarda de Catalunya, de l'art pobre i l'art cinètic. Artista d'una generació frontissa entre les primeres i segones avantguardes a Catalunya. Proximitat a la sensibilitat i treball de Joan Miró o Joan Brossa.

[7 ítems correctes: 1,75 punts]

Estil: Surrealisme.

[0,25 punts]

Tema i interpretació conceptual [1 punt]

- Es tracta d'objectes no industrials i d'ús domèstic que remetent a una forma de vida del passat i de la infantesa del creador. Evoquen la seva llar, la seva mare.
- Reflecteix el món de l'inconscient de l'artista.

- Record del paisatge de la Noguera, al costat de Balaguer, i de la serra del Montsec.
- Una referència a les nits d'estiu amb la llum de la lluna penetrant inclinada enmig de la nit, en funció del títol de l'obra.
- Sacralització d'aquests records d'infantesa a través de la seva manipulació i col·locació dins d'una escaparata de vidre.
- Funció artística. Expressió emocional.
- L'obra va ser presentada a l'exposició intitolada *Logicofobista*, a la ciutat de Lleida.

[4 ítems correctes: 1 punt]

EXERCICI 3

Maison Carrée, Nîmes [5 punts].

a) Dateu i situeu l'obra en el context històric i cultural corresponent [1 punt].

Datació:

- 16 aC [s'admet primera meitat, primer terç o primer quart del segle I aC].

[0,20 punts]

Context històric i cultural:

- Període de l'alt imperi romà.
- Època d'August.
- La política de la *pax romana*, després de les llargues guerres.
- Culturalment és el període de la romanització, de l'expansió del dret romà, de l'urbanisme, de les infraestructures...
- Gran literats llatins: Horaci, Ovidi, Virgili.
- L'obra testimonia l'art romà a les províncies de l'imperi. La romanització.

[4 ítems correctes màxima puntuació: 0,80 punts]

b) Digueu a quin estil pertany i esmenteu tres característiques de l'arquitectura de l'orde dòric [1 punt].

Estil: Romà imperial.

[0,25 punts]

Característiques:

- Absència de base (reposa sobre l'estilobat), robustesa, capitell compost per àbac, equí i collarí, entaulament (arquitrav, fris i cornisa) presència de tríglifs i mètopes al fris...

[0,25 punts x 3]

c) Analitzeu la planta, l'alçat i la coberta de l'edifici [1 punt].

- Temple de planta rectangular sobre pòdium amb escalinata davantera.
- Es tracta d'un temple pseudoperípter perquè les columnes estan adossades al mur.
- El pòrtic és hexàstil (sis columnes) d'ordre corinti amb les columnes força altes i esveltes (17m).
- L'entaulament és format per un entaulament dividit en arquitrav, fris i cornisa.
- És cobert a dues aigües.
- El frontó ha perdut l'ornamentació escultòrica aplicada.

[0,20 punts x 5]

d) Expliqueu quina funció tenia en origen i què simbolitza avui [1 punt].

- Funció religiosa: culte a les divinitats.
- Propagandística del poder de l'emperador i de la grandesa de l'imperi.
- Va ser construït per ordre del governador Agripa, encarregat d'organitzar les infraestructures públiques de la Gàl·lica.

[0,50 punts]

- Un dels pocs temples que conserven la coberta.
- Simbolitza la romanització.
- Model per als edificis del neoclassicisme, en particular francès i la església parisenc de la Madeleine.

[0,50 punts]

e) Ordeneu en ordre ascendent les següents escultures, de l'1 al 4 [1 punt].

1. Kore del...
2. Guerrers de Riace
3. Apoxiòmenos
4. Afrodita, Pan, Eros

(Cal fer la seqüència completa)

[4=1; 3=0,75; 2=0,50; 1=0,25]

EXERCICI 4

EL POU DE MOISÈS, DE CLAUS SLUTER [5 punts].

a) Dateu i situeu l'obra en el context històric i cultural corresponent [1 punt].

Datació:

- 1396-1405. Finals del segle XIV i inicis del segle XV.

[0,20 punts]

Context històric i cultural:

- La Guerra dels Cent Anys (1337-1457). Època de fortes epidèmies de pesta. Progressiva recuperació de les ciutats gràcies al comerç. Època daurada del ducat de Borgonya entre les rutes comercials de Flandes i el nord d'Itàlia. Desenvolupament de la producció tèxtil i dels intercanvis comercials.
- Creació i desenvolupament de les universitats.
- Claus Sluter, d'origen i formació holandesa, és l'escultor de cort del ducat de Borgonya.

[4 ítems correctes màxima puntuació: 0,80 punts]

b) Digueu a quin estil pertany l'obra i esmenteu tres característiques formals de la pintura romànica [1 punt].

Estil: Gòtic. Gòtic internacional. Gòtic borgonyó...

[0,25 punts]

Característiques pintura romànica:

- Hieratisme, esquematisme, frontalitat...
- Predomini de la línia sobre el color.
- Aplicació dels colors de manera plana.
- Ús de la perspectiva jeràrquica.
- Pintura al fresc i pintura al tremp sobre fusta.
- Predomini dels temes cristians.

[3 ítems: 0,75 punts]

c) Expliqueu cinc característiques materials, estructurals o formals del Pou de Moisès [1 punt].

- Tècnica de la talla en pedra. Policromia (d'un altre autor).
- Originàriament era la peanya per a un grup escultòric del Calvari amb Crist a la Creu situat en un pou al bell mig de la cartoixa de Champmol (Dijon). La resta de vestigis es conserven al Museu Arqueològic.
- La penya és un prisma hexagonal articulat per columnes.
- Representació d'una figura dempeus en cadascuna de les cares del polígon.
- Les figures no estan supeditades a la configuració arquitectònica.
- Realisme en els rostres, indumentàries...
- Treball individual de cadascuna de les figures amb rostres de gran expressivitat i gesticulació manifesta.
- Detallisme en el treball dels cabells, indumentària...
- Sota la cornisa, en el fris de l'entaulament, col·locació de figures alades amb el cos coincidint amb el vèrtex.

[0,20 punts x 5]

d) Identifiqueu el tema, el significat i la funció de l'obra [1 punt].

- Temàtica religiosa.
- Les sis figures de cos sencer representen profetes, personatges de l'Antic Testament que preconitzaren la vinguda de Crist. Els seus atributs solen ser el filacteri, el llibre... en relació amb les paraules que pronunciaren.
- Es representa a David, Isaïes, Jeremies, Zacaries, Daniel i Moisès.
- La figura de Moisès dona nom a l'obra.
- En el conjunt del pou s'establia una vinculació entre l'Antic i el Nou Testament, ja que la Passió de Crist havia estat profetitzada pels profetes i patriarques de l'Antiga Llei, representats a la base.
- Comanda del duc de Borgonya, Felip II.
- Propaganda del ducat de Borgonya, ja que la cartoixa de Champmol era el panteó ducal.

[0,25 x 4]

e) Compareu aquests dos conjunts artístics del romànic i esmenteu dues similituds i dues diferències entre ells [1 punt].

Similituds:

- Decoració d'un absis, capella major...
- Organització de les pintures en registres horitzontals superposats.
- Protagonisme de la *Maiestas Domini*.
- Temàtica religiosa.
- Ordenació jeràrquica.

[0,25 x 2 punts]

Diferències:

- Mosaic (Monreale) versus pintures murals (Taüll).
- Major protagonisme de la Mare de Déu a Monreale.
- Absència del Tetramorf a Monreale.
- Pèrdua de classicisme/antiguitat a Taüll.

[0,25 x 2 punts]

EXERCICI 5

Velázquez, “Las meninas” o La família de Felip IV [5 punts].

a) Dateu i situeu l'obra en el context històric i cultural corresponent [1 punt].

Datació:

- 1656 [S'admet: mitjans del segle XVII, segon terç del segle XVII, dècades centrals del segle XVII...].

[0,20 punts]

Context històric i cultural:

- L'Europa de les monarquies absolutes. Consolidació dels territoris protestants i catòlics. La Guerra dels 30 anys. L'inici de la davallada de l'imperi espanyol en relació amb França i Anglaterra.
- Segle d'or de la literatura en molts països europeus: França (Corneille, Molière...), Anglaterra (Shakespeare, Milton...), Espanya (Góngora, Lope de Vega, Quevedo...).
- Regnats dels Àustria menors (regnat de Felip IV). Revolta del Segadors i Guerra de Separació. Tractats dels Pirineus.
- Velázquez pintor de cort de Felip IV.

[4 ítems correctes màxima puntuació: 0,80 punts]

b) Digueu a quin estil pertany i enumereu dos escultors del Renaixement [1 punt].

Estil: Art del Barroc. Naturalisme barroc.

[0.50 punts]

Dos escultors: Miquel Àngel, Donatello, Verrocchio, Gianbologna, Bartolomé Ordóñez...

[0.50 punts]

c) Analitzeu les característiques formals de la pintura: espai, composició, llum, color [1 punt].

- Pintura a l'oli sobre tela.
- Supeditació de la línia al color.
- Predomini del clarobscur amb punts de llum localitzats i intencionats (portes, finestres).
- Realisme en la representació de l'espai i de les figures.
- Ús de la perspectiva lineal i atmosfèrica en la construcció de l'espai.
- Escena situada en un interior domèstic.
- Composició oberta.
- Moviment congelat en els gestos i les figures.

[0,20 punts x 5]

d) Descriviu l'acció representada i expliqueu una de les interpretacions existents sobre el significat de l'obra [1 punt].

Tema representat:

- L'acció que s'estava desenvolupant en aquest interior, potser una dependència de l'antic Alcàsser de Madrid, sembla que ha estat interrompuda per l'entrada d'algu a la sala en funció de la disposició i la reacció de les figures.
- La infanta Margarita, vestida de blanc i al centre de la composició, mira cap a l'exterior de la pintura, mentre l'estaven servint "las meninas" (Isabel Velasco i Maria Agustina Sarmiento). Una d'elles inicia una genuflexió mentre l'altra li ofereix un búcar. El grup del davant, format per nans i bufons, també mira a l'exterior i el nen obliga al gos a aixecar-se. Al darrere, hi ha un grup de servents conversant en la penombra...
- A l'esquerra, un pintor, Velázquez, mira també a l'exterior i deixa de pintar, en funció de la posició del pinzell i de la paleta. El quadre que està pintant, de gran format, està encarat al pintor (es veu el bastidor).
- Al fons de la cambra hi ha una porta oberta, per on entra la claror, i això ajuda a reconèixer els quadres que hi ha penjats a la sala representada. Un d'ells és un mirall pel reflex especial que fa. Els reis, Felip IV i Margarita d'Àustria, hi són reflectits.

[0,50 punts]

Una interpretació:

- Els reis han entrat a la sala on Velázquez estava pintant i també hi era la infanta Margarita, filla del matrimoni, i el seu seguici privat (dames d'honor i persones de companyia).
- Demostració pictòrica de Velázquez fent present un espai sense representar, ampliant així els límits físics de la pintura.
- Reivindicació de la noblesa o de la dignitat de la pintura.
- Actualització del mite del pintor Apelles i Alexandre el Gran.

[0,50 punts]

e) De la llista de conceptes, destrieu els que corresponen a una església renaixentista i a una barroca en funció dels exemples reproduïts [1 punt].

Planta/església renaixentista:

- Espai modular.
- Planta basilical.

Planta/església barroca:

- Mur ondulant.
- Espai flexible

[0,25 punts x encert]